

Piškotki (ang. Cookies)

Kaj je piškotek?

Piškotki so podatkovne datoteke, ki so shranjene na vašem računalniku in zbirajo podatke o vaši uporabi spletne strani. Piškotki sami po sebi ne prepoznajo individualnega uporabnika, pač pa računalnik, ki je bil uporabljen pri dostopu do spletne strani. So pasivne datoteke in na vaš računalnik ne morejo prenesti virusov ali ostalih škodljivih programov.

Več o piškotkih si lahko preberete tukaj: <http://www.safe.si/c/1003/>

Piškotki in nova zakonodaja

V začetku leta 2013 je začel veljati spremenjeni Zakon o elektronskih komunikacijah ZEKom-1 (<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2012109&stevilka=4315>), ki je prinesel nova pravila glede uporabe piškotkov, ki se shranjujejo na osebnih računalnikih ali mobilnih napravah uporabnikov.

Informacijska pooblaščenka RS je v svojem poročilu za javnost zapisala:

"Nova zakonodaja uporabe piškotkov ne prepoveduje, pač pa zastruje pravila - pod kakšnimi pogoji in kako je piškotke in podobne tehnologije dovoljeno uporabljati. Ključno je, da morajo biti uporabniki spletnih strani s piškotki seznanjeni in da jim mora biti ponujena izbira, ali želijo, da spletna stran na tak način spremlja njihove aktivnosti na spletu. "

(<https://www.ip-rs.si/novice/detajl/informacijski-pooblascenec-izdal-smernice-glede-uporabe-piskotkov>, z dne 10.6.2013)

O smernicah informacijske pooblaščenke glede uporabe piškotkov si lahko preberete v dokumentu Smernice o uporabi piskotkov

(https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/smernice/Smernice_o_uporabi_piskotkov.pdf)

Pri katerih piškotkih ni potrebna privolitev uporabnika?

157. člen ZEKom-1 določa dve izjemi, pri katerih lahko upravljavec spletne strani uporablja piškotke, ne da bi od uporabnika vnaprej pridobil soglasje za uporabo:

- piškotki, ki so potrebni izključno zaradi prenosa sporočila po elektronskem komunikacijskem omrežju, in
- piškotki, ki so nujno potrebni za zagotovitev storitve informacij-ske družbe, ki jo naročnik ali uporabnik izrecno zahtevata.

Nastavitev in shranjevanje piškotkov

Piškotki se najpogosteje samodejno izbrišejo iz brskalnika ob njegovem zapiranju. To so t.i. **začasni ali sejni piškotki**

(ang. Session cookies). Piškotki imajo lahko tudi rok veljavnosti, ki določa kako dolgo se bodo podatki hranili, krajši ali daljši čas. To so t.i.

trajni piškotki

(ang. Persistent cookies). Ti piškotki se shranjujejo na trdi disk in se aktivirajo vsakič, ko v času veljavnosti piškotka, obiščete stran, ki je piškotek ustvarila. Uporabljajo se za shranjevanje informacij o osebnih nastavitvah, za gradnjo profila itd.

Spletna stran lahko upravlja svoje lastne piškotke, ki so del spletnega mesta, ki si ga uporabnik ogleduje. Ti piškotki so lahko trajni ali začasni in so namenjeni shranjevanju informacij za uporabo ob uporabnikovem ponovnem obisku strani. To so t.i. **lastni piškotki** (ang. 1st party cookies).

Piškotki lahko izvirajo tudi iz drugih, partnerskih, spletnih strani in se uporabljajo za meritev prometa (npr. Google Analytics) ali prikaz oglasov (npr. AdWords) in podobno. Te strani preko piškotkov zbirajo podatke o uporabnikih in jih uporabljajo za različne namene kot so oglaševanje, analiza, izboljšava... To so t.i. **Drugi piškotki** (ang. 3rd party cookies). Taki piškotki predstavljajo večji poseg v zasebnost uporabnika.

Različne vrste piškotkov

Obstajajo štiri glavne vrste piškotkov:

1. Nujno potrebni piškotki ali Osnovni piškotki (ang. Essential Cookies)

So ključni piškotki, saj omogočajo uporabo nujno potrebnih komponent za pravilno delovanje spletne strani. Omogočajo brskanje po spletni strani in uporabo funkcij spletne strani za nudenje storitev, ki jih zahtevate (npr. nakup vstopnic v nakupovalno košarico).

Ti piškotki identificirajo le napravo, ne pa tudi uporabnika in shranjujejo le informacije, ki se ne nanašajo na samega posameznika.

Za uporabo teh piškotkov ne potrebujemo privolitve uporabnika.

2. Funkcionalni piškotki (ang. Functional Cookies)

Ti piškotki spletni strani omogočajo, da si zapomni vašo izbire in nastavitve (npr. uporabniško ime, jezik brskalnika, regijo, v kateri se nahajate itd) in vam s tem nudi izboljšano funkcionalnost spletne strani in bolj personalizirano uporabniško izkušnjo. Piškotki ne morejo slediti vašim aktivnostim v brskalniku na drugih spletnih straneh, vendar informacije, ki jih zbirajo ti piškotki, lahko zajemajo osebne podatke, ki ste jih vnesli, npr. uporabniško ime.

Funkcionalni piškotki identificirajo le napravo, ne pa tudi uporabnika. Podatke, pridobljene preko teh piškotkov, se zbira in obdeluje popolnoma anonimno.

Za uporabo teh piškotkov potrebujemo privolitev uporabnika.

3. Izvedbeni piškotki: ☐ (ang. ☐ Performance Cookies)

So piškotki, ki zbirajo informacije o tem, kako obiskovalci uporabljajo spletno stran, npr.: katere strani obiskujejo najpogosteje, na katerih spletnih straneh naletijo na sporočila o napaki, kako brskajo po spletni strani itd. Zbrane informacije se uporabljajo izključno za izboljšavo delovanja spletne strani

Izvedbeni piškotki identificirajo le napravo, ne pa tudi uporabnika. Podatke, pridobljene preko teh piškotkov, se zbira in obdeluje popolnoma anonimno.

Za uporabo teh piškotkov potrebujemo privolitev uporabnika.

4. Ciljni piškotki ali oglaševalni piškotki tretjih oseb (ang. Targeting Cookies):

Ti piškotki se uporabljajo za ponujanje vsebin, ki so zanimive za vas glede na vaše interese. Ciljni piškotki so pogosto povezani s funkcionalnostjo spletne strani, ki jo omogoča druga organizacija (od tod tudi ime piškotki tretjih oseb) in so na spletno stran nameščeni z dovoljenjem upravljalca spletne strani. Uporabljajo se za omejevanje števila prikazov posameznega oglasa kot tudi za pomoč pri merjenju učinkovitosti oglaševalske kampanje (npr. zapomni si, da vaš obisk spletne strani in informacijo posredujejo ostalim organizacijam, običajno oglaševalskim organizacijam ali socialnim omrežjem preko vaših akcij kot so klik na gumb "Všeč mi je" ("Like") ali "Objavi na Facebooku/Twitterju" (AddThis to Facebook, Twitter) in podobno).

Ciljni piškotki omogočajo sledenje vašim akcijam na spletu.

Za več informacij o oglaševalskih piškotkih in zasebnosti na spletu si oglejte vodnik (www.youronlinechoices.com), ki ga je ustvarila panoga za oglaševanje na internetu.

Za uporabo teh piškotkov potrebujemo privolitev uporabnika.

Kako preveriti katere piškotke uporablja obiskana spletna stran?

Podatke o spletnih piškotkih na spletni strani lahko preverite s pomočjo različnih orodij, npr. Cookie checker <http://www.cookie-checker.com>, [whatarecookies](http://www.whatarecookies.com) <http://www.whatarecookies.com/cookie-test.asp> itd.

Primer preverjanja za Cookie checker:

V vnosno polje vnesite spletni naslov strani <http://...>in kliknite na gumb "Check cookies". V

seznamu Cookie details se vam prikažejo piškotki, ki jih uporablja spletna stran.

Upravljanje in nadzor nad piškotki

Upravljanje piškotkov je pod popolnim nadzorom uporabnika, saj lahko v brskalniku, ki ga uporabljate, hranjenje piškotkov omejite ali onemogočite in celo odstranite.

Za informacije o možnostih posameznih brskalnikov preverite nastavitve posameznih brskalnikov (običajno se navodila za spreminjanje nastavitev brskalnika nahajajo v razdelku "Pomoč").